

Pod niebem Sefarad

Anna Jagielska

Muzyką sefardyjską zajmuję się z wielką pasją od kilkunastu lat, a mój stosunek do tej muzyki i tej kultury jest bardzo osobisty. Pieśni, których korzenie sięgają średniowiecza, zachowały coś zarówno z żydowskiej nostalgii, jak też z hiszpańskiego żywiołu i orientalnej zmysłowości. Świat niestety zapomniany...

Takie motto towarzyszy mojej najnowszej płycie z pieśniami sefardyjskimi: „Lunas Olvidadas – Zapomniane księżycy”.

Muzyka sefardyjska to muzyka Żydów zamieszkujących w średniowieczu Półwysp Iberyjski. Wywodzi się z Hiszpanii, czyli Sefarad, jak nazywano ją po hebrajsku. Kres panowania muzułmańskiego na Półwyspie Iberyjskim i wypędzenie Żydów (w końcu XV w.) sprawiły, że emigrująca z Hiszpanii ludność poniosła za sobą w świat tradycję muzyczną sięgającą dawnych wieków. Kultura Sefardyjczyków przetrwała do dziś i jest tradycją wciąż żywą, zwłaszcza w rejonie basenu Morza Śródziemnego. Muzyka sefardyjska, w której nuta żydowska miesza się z hiszpańską i arabską, nosi również wpływy krajów, gdzie osiedlili się ówcześni emigranci.

Płyta *Lunas Olvidadas – Zapomniane księżycy* ma dla mnie wyraz bardzo osobisty i jest efektem moich wieloletnich poszukiwań związanych z muzyką dawnej Hiszpanii. Utwory, które znalazły się na płycie, to wybór moich najbardziej ulubionych pieśni sefardyjskich, wielokrotnie wykonywanych przeze mnie na koncertach w różnych aranżacjach.

Pieśni wykonane w oryginalnym języku ladino nawiązują do tradycji wykonawczych średniowiecznej Hiszpanii, jak również do wykonań muzyki sefardyjskiej w arabskiej części basenu Morza Śródziemnego. W nagraniu uczestniczyli wybitni artyści specjalizujący się od lat w muzyce dawnej oraz ludowej i etnicznej. Z uwagi na podkreślenie orientalnych wpływów w muzyce sefardyjskiej do projektu został zaproszony Mohammad Rasouli – wybitny muzyk perski grający na fletach nej. Aranżacje utworów są dziełem całego zespołu. Poprzez nagranie na żywo chcieliśmy zachować klimat osobistego spotkania i rozmowy ze słuchaczem...

Płyta wydana pod patronatem Instytutu Cervantesa w Warszawie oraz Polskiego Radia PROGRAMU 2. Nagrania dokonano w Warszawie podczas koncertu 27 września 2008:

Anna Jagielska: śpiew, gitara, kierownictwo artystyczne
Marta Maślanka: santur, cymbały, darabuka
Michał Pindakiewicz: gitara
Mohammad Rasouli: flety nej, tar, daf
Robert Siwak: daf, bendir, darabuka, riqq

Więcej o płycie: www.annajagielska.art.pl/plyty-lunas_olvidadas.php

Jako że muzyka sefardyjska jest w mojej twórczości obecna już od wielu lat, stale eksperymentuję, dobierając do projektów różnorodne instrumentarium. *Lunas Olvidadas* to moja trzecia płyta związana z tematyką sefardyjską. Poprzednio wydane płyty to: *Drzewka migdałowe – Pieśni sefardyjskie* w duecie ze śpiewakiem sefardyjskiego pochodzenia Jerardo Ojeda oraz *Cantos de Espana Antigua – Pieśni dawnej Hiszpanii* z towarzyszeniem klawesynisty Marka Toporowskiego.

Jeśli chodzi o muzykę sefardyjską z towarzyszeniem klawesynu, to był to nasz autorski pomysł, bo pieśni te prawdopodobnie nigdy nie były wykonywane w ten sposób.

„Klawesyn to instrument stosunkowo młody, ale w tej muzyce odkrywa przed nami całą swoją historię, odnajdziemy w nim brzmienie średniowiecznego psalterium, harfy, lutni, a może też i gitary. Tysiąc sposobów rozplatania girland arpeggiowanych akordów umożliwia ilustrowanie prawie każdego słowa, każdej emocji zawartej w tekście pieśni...”

„Zestawienie tego repertuaru z klawesynem może się wydawać zaskakujące, zwłaszcza w wypadku muzyki sefardyjskiej, ale sprawdza się nad podziw. Czysty »biały« głos Anny Jagielskiej świetnie rymuje się z improwizatorską, pełną blasku grą Toporowskiego”.

Dorota Szwareman, „Wprost”, nr 956 (25 marca 2001)

Więcej o płycie: www.annajagielska.art.pl/plyty-cantos_espana_antigua.php

Temat pieśni sefardyjskich jest dla mnie niezmiennie inspirujący – wciąż odnajduję w nim nowe wątki prowadzące do innych brzmień i rozwiązań muzycznych. Obecnie przygotowuję nowy projekt związany z tą tematyką, który nosi tytuł: *Pod Niebem Sefarad – Bajo El Cielo De Sefarad*. Będzie to wydarzenie zarówno koncertowe, jak i edukacyjne, które ma na celu przybliżenie szerszej publiczności kultury i muzyki sefardyjskiej, wciąż w Polsce mało znanej. Ideą projektu jest też ukazanie muzyki sefardyjskiej jako tradycji wciąż żywej, przenikającej się z kulturą aszkenazyjską, a także innymi kulturami Orientu.

Wydarzenie będzie miało miejsce w Warszawie w dniach: 24.10.2010 – 20.11.2010.

W ramach projektu zaplanowane są trzy koncerty: na Zamku Królewskim w Warszawie, w Studio S1 Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego oraz w Instytucie Cervantesa w Warszawie, a także wykład i warsztaty otwarte dla publiczności.

RAMOWY PROGRAM:

24.10.2010, godz. 15.00

„Pod niebem Sefarad” – Prelekcja dr. Gerardo Beltrana
oraz koncert:

„Zapomniane księżycy” – Pieśni sefardyjskie w orientalnym stylu

Zamek Królewski w Warszawie – Pałac pod Blachą

6.11.2010, godz.19.00

„DOS AMANTES” – Pieśni sefardyjskie z akcentem klezmerskim (PREMIERA)

Studio S1 Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego

20.11.2010, godz.17.00

Koncert pieśni sefardyjskich w wykonaniu zespołu wokalnego *Los bilbilicos*

oraz

Otwarty warsztat wokalny pieśni sefardyjskich dla publiczności prowadzony przez Annę Jagielską

Aula Instytutu Cervantesa

ORGANIZATORZY:

Anna Jagielska, Stowarzyszenie „Panorama Kultur”

WSPÓLORGANIZATORZY:

Instytut Cervantesa w Warszawie, Zamek Królewski w Warszawie

DOS AMANTES, mój najnowszy program pieśni sefardyjskich, który zostanie zaprezentowany 6 listopada w Studio S1, nawiązuje do korzeni muzyki sefardyjskiej i ukazuje jej bardziej współczesne oblicze jako tradycji wciąż żywej. Pieśni śpiewane będą w oryginalnym języku ladino, ale instrumenty i aranżacje nawiązują zarówno do muzyki hiszpańskiej (gitara, cajón) i arabskiej (oud, darabuka), jak też do muzyki klezmerskiej (klarnet).

Jednocześnie opracowania utworów korespondują z ogólnościową tendencją łączenia form i stylów: przedstawiania z jednej strony odrębności poszczególnych nurtów muzycznych, a z drugiej – ukazywania ich jako ogólnościowego dziedzictwa kulturowego.

Wykonawcami tego koncertu będzie zespół MAAYAN w składzie:

Anna Jagielska: śpiew, gitara, kierownictwo artystyczne

Oliwier Andruszczenko: klarnet

Patrycja Napierała: cajón, udu, darabuka

Michał Pindakiewicz: gitara

Mateusz Szemraj: oud, cymbały

Gościnnie: Daniel Christ: kontrabas

Zespół **MAAYAN** powstał z mojej inicjatywy w roku 2010 z zamiarem wykonywania muzyki z szeroko pojętego kręgu kultury żydowskiej. W repertuarze zespołu poza pieśniami sefardyjskimi znajdują się również stare pieśni hebrajskie oraz pieśni jidysz.

W maju tego roku, na Zamku Królewskim w Warszawie odbyła się premiera programu

MAAYAN – Barwy muzyki żydowskiej.

Więcej o programie i zespole: www.annajagielska.art.pl/muzyka_zydowska.php

Projekt *POD NIEBEM SEFARAD* to na pewno nie koniec mojej przygody z muzyką sefardyjską. Myślę, że w moich poszukiwaniach twórczych pozostanę „pod tym niebem” na zawsze...

Anna Jagielska

www.annajagielska.art.pl